

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಂಡೇ

॥ ತ್ರ್ಯಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರ್ಯಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸೀತಾವಧಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶೋಕೇನ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಮೂರ್ಛಾರ್ತಮಾಶ್ವಾಸಯತೋ
ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಪೌರುಷಾರ್ಥಮುದ್ಯಮಶ್ಚ

ರಾಘವಶ್ಚಾಪಿ ವಿಪುಲಂ ತಂ ರಾಕ್ಷಸವನೌಕಸಾಂ |
ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಂಗ್ರಾಮನಿರ್ಘೋಷಂ ಜಾಂಬವಂತಮುವಾಚ ಹ || 6.83.1 ||

ಸೌಮ್ಯ ನೂನಂ ಹನುಮತಾ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಸುದುಷ್ಕರಂ |
ಶ್ರೂಯತೇ ಚ ಯಥಾ ಭೀಮಃ ಸುಮಹಾನಾಯುಧಸ್ವನಃ || 6.83.2 ||

ತದ್ ಗಚ್ಛ ಕುರು ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಸ್ವಬಲೇನಾಭಿಸಂವೃತಃ |
ಕ್ಷಿಪ್ರಮೃಕ್ಷಪತೇ ತಸ್ಯ ಕಪಿಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ಯ ಯುದ್ಧತಃ || 6.83.3 ||

ಋಕ್ಷರಾಜಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ್ವೇನಾನೀಕೇನ ಸಂವೃತಃ |
ಆಗಚ್ಛತ್ ಪಶ್ಚಿಮಂ ದ್ವಾರಂ ಹನೂಮಾನ್ ಯತ್ರ ವಾನರಃ || 6.83.4 ||

ಅಥಾಯಾಂತಂ ಹನೂಮಂತಂ ದದರ್ಶರ್ಕ್ಷಪತಿಸ್ತದಾ |
ವಾನರೈಃ ಕೃತಸಂಗ್ರಾಮೈಃ ಶ್ವಸದ್ಭಿರಭಿಸಂವೃತಂ || 6.83.5 ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಥಿ ಹನೂಮಾಂಶ್ಚ ತದೃಕ್ಷಬಲಮುದ್ಯತಂ |
ನೀಲಮೇಘನಿಭಂ ಭೀಮಂ ಸನ್ನಿವಾರ್ಯ ನೃವರ್ತತ || 6.83.6 ||

ಸ ತೇನ ಸಹ ಸೈನ್ಯೇನ ಸನ್ನಿಕರ್ಷಂ ಮಹಾಯಶಾಃ |
ಶೀಘ್ರಮಾಗಮ್ಯ ರಾಮಾಯ ದುಃಖಿತೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ || 6.83.7 ||

ಸಮರೇ ಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಮಸ್ಮಾಕಂ ಪ್ರೇಕ್ಷತಾಂ ಚ ಸಃ |
ಜಘಾನ ರುದತೀಂ ಸೀತಾಮಿಂದ್ರಜಿದ್ ರಾವಣಾತ್ಮಜಃ || 6.83.8 ||

ಉದ್ಭ್ರಾಂತಚಿತ್ತಸ್ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಷಣ್ಣೋಽಹಮರಿಂದಮ |
ತದಹಂ ಭವತೋ ವೃತ್ತಂ ವಿಜ್ಞಾಪಯಿತುಮಾಗತಃ || 6.83.9 ||

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಘವಃ ಶೋಕಮೂರ್ಚಿತಃ |
ನಿಪಪಾತ ತದಾ ಭೂಮೌ ಛಿನ್ನಮೂಲ ಇವ ದ್ರುಮಃ || 6.83.10 ||

ತಂ ಭೂಮೌ ದೇವಸಂಕಾಶಂ ಪತಿತಂ ದೃಶ್ಯ ರಾಘವಂ |
ಅಭಿಪೇತುಃ ಸಮುತ್ಪತ್ಯ ಸರ್ವತಃ ಕಪಿಸತ್ತಮಾಃ || 6.83.11 ||

ಆಸಿಂಚನ್ ಸಲಿಲೈಶ್ಚೈನಂ ಪದ್ಮೋತ್ಪಲಸುಗಂಧಿಭಿಃ |
ಪ್ರದಹಂತಮಸಂಹಾರ್ಯಂ ಸಹಸಾಗ್ನಿಮಿವೋತ್ಥಿತಂ || 6.83.12 ||

ತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽಥ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಸುದುಃಖಿತಃ |
ಉವಾಚ ರಾಮಮಸ್ವಸ್ಥಂ ವಾಕ್ಯಂ ಹೇತ್ವರ್ಥಸಂಯುತಂ || 6.83.13 ||

ಶುಭೇ ವರ್ತ್ಮನಿ ತಿಷ್ಠಂತಂ ತ್ವಾಮಾರ್ಯ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಂ |
ಅನರ್ಥೇಭ್ಯೋ ನ ಶಕ್ಷೋತಿ ತ್ರಾತುಂ ಧರ್ಮೋ ನಿರರ್ಥಕಃ || 6.83.14 ||

ಭೂತಾನಾಂ ಸ್ಥಾವರಾಣಾಂ ಚ ಜಂಗಮಾನಾಂ ಚ ದರ್ಶನಂ |
ಯಥಾಸ್ತಿ ನ ತಥಾ ಧರ್ಮಸ್ತೇನ ನಾಸ್ತೀತಿ ಮೇ ಮತಿಃ || 6.83.15 ||

ಯಥೈವ ಸ್ಥಾವರಂ ವ್ಯಕ್ತಂ ಜಂಗಮಂ ಚ ತಥಾವಿಧಂ |
ನಾಯಮರ್ಥಸ್ತಥಾ ಯುಕ್ತಸ್ತ್ವದ್ವಿಧೋ ನ ವಿಪದ್ಯತೇ || 6.83.16 ||

ಯದ್ಯಧರ್ಮೋ ಭವೇದ್ ಭೂತೋ ರಾವಣೋ ನರಕಂ ಪ್ರಜೇತ್ |
ಭವಾಂಶ್ಚ ಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತೋ ನೈವ ವ್ಯಸನಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || 6.83.17 ||

ತಸ್ಯ ಚ ವ್ಯಸನಾಭಾವಾದ್ ವ್ಯಸನಂ ಚಾಗತೇ ತ್ವಯಿ |
ಧರ್ಮೋ ಭವತ್ಯಧರ್ಮಶ್ಚ ಪರಸ್ಪರವಿರೋಧಿನೌ || 6.83.18 ||

ಧರ್ಮೇಣೋಪಲಭೇದ್ ಧರ್ಮಮಧರ್ಮಂ ಚಾಪ್ಯಧರ್ಮತಃ |
ಯದ್ಯಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯೇಯುರ್ಯೇಷ್ಟಧರ್ಮಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ || 6.83.19 ||

ನ ಧರ್ಮೇಣ ವಿಯುಜ್ಯೇರನ್ನಾಧರ್ಮರುಚಯೋ ಜನಾಃ |
ಧರ್ಮೇಣಾಚರತಾಂ ತೇಷಾಂ ತಥಾ ಧರ್ಮಫಲಂ ಭವೇತ್ || 6.83.20 ||

ಯಸ್ಮಾದರ್ಥಾ ವಿವರ್ಧಂತೇ ಯೇಷ್ಟಧರ್ಮಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ |
ಕ್ಷಿಪ್ಯಂತೇ ಧರ್ಮಶೀಲಾಶ್ಚ ತಸ್ಮಾದೇತೌ ನಿರರ್ಥಕೌ || 6.83.21 ||

ವಧ್ಯಂತೇ ಪಾಪಕರ್ಮಾಣೋ ಯದ್ಯಧರ್ಮೇಣ ರಾಘವ |
ವಧಕರ್ಮಹತೋಽಧರ್ಮಃ ಸ ಹತಃ ಕಂ ವಧಿಷ್ಯತಿ || 6.83.22 ||

ಅಥವಾ ವಿಹಿತೇನಾಯಂ ಹನ್ಯತೇ ಹಂತಿ ಚಾಪರಂ |
ವಿಧಿಃ ಸ ಲಿಪ್ಯತೇ ತೇನ ನ ಸ ಪಾಪೇನ ಕರ್ಮಣಾ || 6.83.23 ||

ಅದೃಷ್ಟಪ್ರತಿಕಾರೇಣ ಅವ್ಯಕ್ತೇನಾಸತಾ ಸತಾ |
ಕಥಂ ಶಕ್ಯಂ ಪರಂ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಧರ್ಮೇಣಾರಿವಿಕರ್ಷಣ || 6.83.24 ||

ಯದಿ ಸತ್ ಸ್ಯಾತ್ ಸತಾಂ ಮುಖ್ಯ ನಾಸತ್ ಸ್ಯಾತ್ ತವ ಕಿಂಚನ |
ತ್ವಯಾ ಯದೀದೃಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತಸ್ಮಾತ್ ತನ್ನೋಪಪದ್ಯತೇ || 6.83.25 ||

ಅಥವಾ ದುರ್ಬಲಃ ಕ್ಲಿಬೋ ಬಲಂ ಧರ್ಮೋಽನುವರ್ತತೇ |
ದುರ್ಬಲೋ ಹೃತಮರ್ಯಾದೋ ನ ಸೇವ್ಯ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ || 6.83.26 ||

ಬಲಸ್ಯ ಯದಿ ಚೇದ್ ಧರ್ಮೋ ಗುಣಭೂತಃ ಪರಾಕ್ರಮೈಃ |
ಧರ್ಮಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ವರ್ತಸ್ವ ಯಥಾ ಧರ್ಮೇ ತಥಾ ಬಲೇ || 6.83.27 ||

ಅಥ ಚೇತ್ ಸತ್ಯವಚನಂ ಧರ್ಮಃ ಕಿಲ ಪರಂತಪ |
ಅನ್ಯತಂ ತ್ವಯ್ಯಕರಣೇ ಕಿಂ ನ ಬದ್ಧಸ್ತ್ವಯಾ ವಿನಾ || 6.83.28 ||

ಯದಿ ಧರ್ಮೋ ಭವೇದ್ ಭೂತ ಅಧರ್ಮೋ ವಾ ಪರಂತಪ |
ನ ಸ್ಮ ಹತ್ವಾ ಮುನಿಂ ವಜ್ರೀ ಕುರ್ಯಾದಿಜ್ಯಾಂ ಶತಕ್ರತುಃ || 6.83.29 ||

ಅಧರ್ಮಸಂಶ್ರಿತೋ ಧರ್ಮೋ ವಿನಾಶಯತಿ ರಾಘವ |
ಸರ್ವಮೇತದ್ ಯಥಾಕಾಮಂ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಕುರುತೇ ನರಃ || 6.83.30 ||

ಮಮ ಚೇದಂ ಮತಂ ತಾತ ಧರ್ಮೋಽಯಮಿತಿ ರಾಘವ |
ಧರ್ಮಮೂಲಂ ತ್ವಯಾ ಛಿನ್ನಂ ರಾಜ್ಯಮುತ್ಸೃಜತಾ ತದಾ || 6.83.31 ||

ಅರ್ಥೇಭ್ಯೋಽಥ ಪ್ರವೃದ್ಧೇಭ್ಯಃ ಸಂವೃತ್ತೇಭ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ |
ಕ್ರಿಯಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಪರ್ವತೇಭ್ಯ ಇವಾಪಗಾಃ || 6.83.32 ||

ಅರ್ಥೇನ ಹಿ ವಿಮುಕ್ತಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯಾಲ್ಪಚೇತಸಃ |
ವಿಚ್ಛಿದ್ಯಂತೇ ಕ್ರಿಯಾಃ ಸರ್ವಾ ಗ್ರೀಷ್ಠೇ ಕುಸರಿತೋ ಯಥಾ || 6.83.33 ||

ಸೋಽಯಮರ್ಥಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸುಖಕಾಮಃ ಸುಖೈಧಿತಃ |
ಪಾಪಮಾಚರತೇ ಕರ್ತುಂ ತದಾ ದೋಷಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ || 6.83.34 ||

ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಸ್ತಸ್ಯ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಸ್ತಸ್ಯ ಬಾಂಧವಾಃ |
ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಃ ಸ ಪುಮಾನ್ ಲೋಕೇ ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಃ ಸ ಚ ಪಂಡಿತಃ || 6.83.35 ||

ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಃ ಸ ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಃ ಸ ಚ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ |
ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಃ ಸ ಮಹಾಭಾಗೋ ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾಃ ಸ ಗುಣಾಧಿಕಃ || 6.83.36 ||

ಅರ್ಥಸೈತ್ಯತೇ ಪರಿತ್ಯಾಗೇ ದೋಷಾಃ ಪ್ರವ್ಯಾಹೃತಾ ಮಯಾ |
ರಾಜ್ಯಮುತ್ಸೃಜತಾ ಧೀರ ಯೇನ ಬುದ್ಧಿಸ್ತ್ವಯಾ ಕೃತಾ || 6.83.37 ||

ಯಸ್ಯಾರ್ಥಾ ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥಾಸ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ |
ಅಧನೇನಾರ್ಥಕಾಮೇನ ನಾರ್ಥಃ ಶಕ್ಯೋ ವಿಚಿನ್ವತಾ || 6.83.38 ||

ಹರ್ಷಃ ಕಾಮಶ್ಚ ದರ್ಪಶ್ಚ ಧರ್ಮಃ ಕ್ರೋಧಃ ಶಮೋ ದಮಃ |
ಅರ್ಥಾದೇತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ನರಾಧಿಪ || 6.83.39 ||

ಯೇಷಾಂ ನಶ್ಯತ್ಯಯಂ ಲೋಕಶ್ಚರತಾಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಾಂ |
ತೇಽರ್ಥಾಸ್ತ್ವಯಿ ನ ದೃಶ್ಯಂತೇ ದುರ್ದಿನೇಷು ಯಥಾ ಗ್ರಹಾಃ || 6.83.40 ||

ತ್ವಯಿ ಪ್ರವ್ರಜಿತೇ ವೀರ ಗುರೋಶ್ಚ ವಚನೇ ಸ್ಥಿತೇ |
ರಕ್ಷಸಾಪಹೃತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರಿಯತರಾ ತವ || 6.83.41 ||

ತದದ್ಯ ವಿಪುಲಂ ವೀರ ದುಃಖಮಿಂದ್ರಜಿತಾ ಕೃತಂ |
ಕರ್ಮಣಾ ವ್ಯಪನೇಷ್ಯಾಮಿ ತಸ್ಮಾದುತ್ತಿಷ್ಠ ರಾಘವ || 6.83.42 ||

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ನರಶಾರ್ದೂಲ ದೀರ್ಘಬಾಹೋ ಧೃತವ್ರತ |
ಕಿಮಾತ್ಮಾನಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮಾನಂ ನಾವಬುದ್ಧಸೇ || 6.83.43 ||

ಅಯಮನಘ ತವೋದಿತಃ ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ
ಜನಕಸುತಾನಿಧನಂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ರುಷ್ಠಃ |
ಸರಥಗಜಹಯಾಂ ಸರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಾಂ
ಭೃಶಮಿಷುಭಿರ್ವಿನಿಪಾತಯಾಮಿ ಲಂಕಾಂ || 6.83.44 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಂಡೇ
ತ್ಯಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ||